

RIBE DOMKIRKE

APRIL–JULI 2016

RIBE DOMSOGNS MENIGHEDSRÅD VALGTE MEDLEMMER

PER DALGAARD

Grydergade 11
Tlf. 24 27 23 33
pdribe@gmail.com

POUL KARSTENSEN

Tøndervej 36
Tlf. 75 42 37 72
pksk@mail.dk

TAGE ROSENSTAND

Engdraget 43
Tlf. 75 42 21 25,
e_rosenstand@hotmail.com

KARSTEN ESKILDSEN

Sct. Laurentii Gade 4
Tlf. 75 41 19 97
kaes@mail.dk

HENNING KRUSE

Østerfener 8
Tlf. 20 26 61 62
hkruse@stofanet.dk

HENRIK NOER

Gravsgade 26
Tlf. 75 44 66 56
henrik@noerhuset.dk

HENRIK PRÆSTHOLM

Nørrelundparken 1b
Tlf. 82 43 06 55
henrikpr@stofanet.dk

DAGMAR WARMING

Nørrelundparken 7c
Tlf. 20 61 70 62
dagmarwarming@gmail.com

MEDARBEJDER- REPRÆSENTANT

HENRIK RAVN

Seminarievej 39
Tlf. 24 27 60 11
hr@hravn.dk

RIBE DOMKIRKE

Torvet, 6760 Ribe
Tlf. 75 42 06 19
kirken@ribe-domkirke.dk

1. KIRKETJENER

HENRIK RAVN, Seminarievej 39
Tlf. 24 27 60 11, hr@hravn.dk

2. KIRKETJENER

FOLMER IVERSEN
Gredstedvej 7, 6771 Gredstedbro
Tlf. 23 26 16 28
folmer.i@hotmail.com

ÅBNINGSTIDER FOR BESØG

November–marts kl. 11–15.00
April kl. 11–16.00
Maj–september kl. 10–17.00
Oktober kl. 11–16.00
Uge 7 og uge 42 kl. 11–17.00
På søn- og helligdage kl. 12.00
Uge 27 til 33 kl. 10–17.30

Der tages alle dage forbehold for kirkelige handlinger.
Guidede ture arrangeres igennem turistbureauet, tlf. 75 42 15 00.

PRÆSTER

DOMPROVST Jens Torkild Bak
Albert Skeels Gade 11
Tlf. 75 42 02 48
Provstikontoret
Gravsgade 50, 1. sal
Tlf. 75 42 56 44
jtb@km.dk

SOGNEPRÆST Torben Bramming
Puggardsgade 3
Tlf. 21 85 23 81
tb@km.dk

SOGNEPRÆST Signe von Oettingen
Garvergade 14, 6240 Løgumkloster
Tlf. 21 51 17 75
siv@km.dk

KORDEGNEKONTORET

Kannikegården, Torvet 15
Tlf. 75 42 03 50

KONTORTID:

Man–fredag kl. 9.00–12.30
Torsdag tillige kl. 14.30–17.00

KORDEGN Anne Marie Sørensen
anms@km.dk

KORDEGN Susanne Severin Poulsen
ssp@km.dk

Fødsler og dødsfald skal anmeldes til kordegnekontoret.
Henvendelse ved kirkelige handlinger (dåb, vielse, begravelse) kan ske enten til kordegnekontoret eller til en af kirkens præster.

RIBE KIRKEGÅRDE KONTOR

Kannikegården, Torvet 15
Tlf. 75 42 01 60

KONTORTID

Man–torsdag kl. 9.00–12.00
Torsdag tillige kl. 14.00–16.00

KIRKGÅRDSLEDER Hanne Gerken
mail@ribekirkegaard.dk

ORGANISTER

DOMORGANIST Birgitte Ebert
Tlf. 75 44 10 02 / 51 34 29 66
beb@km.dk

DOMKANTOR, ORGANISTASSISTENT
Lotte Bille Glæsel
Tlf. 28 92 58 35
lottebille@gmail.com

Produceret på
svanemærket papir

UDGIVER Ribe Domsogns Menighedsråd

OPLAG 2.200 stk.

FOTOS Folmer Iversen

DESIGN KIRK & KLØGT, Ribe

TRYK PE Offset

DEADLINE For næste blad: 27. juli 2016

Kære Domsogn

Store forandringer er nu tilendebragt. Ansgar står og betragter den nye Kannikegård. Det var festlige og velbesøgte begivenheder, da statuen blev indviet, og Kannikegården blev åbnet for ribeborgerne. Kunstneren Hein Heinsen og arkitekten Erik Frandsen får derfor ordet her i bladet, så de kan fortælle om deres tanker med statue og bygning.

Sverigesturen for menigheden står for døren og dermed en foredragsrække, der skal varme op til den. Alle er dog velkomne til at deltage. Vi tilbyder også en udflugt herhjemme til juni, som byder på noget så specielt som et kinoorgel og kaffe i Bindeballe Købmandsgård.

Ellers står konfirmationerne for døren, og de vil præge søndagene i sidste halvdel af april og den første del af maj.

Torben Bramming
Sognepræst

RETFÆRDIG AF TRO

Reformationsjubilæet står for døren, og i kirkebladet vil vi bringe en række små artikler, der handler om de centrale temaer i Luthers kristendom. Retfærdiggørelse af tro er en af hjørnestenene i vores lutherske kirke. Men hvad betyder dette dogmatiske begreb egentlig for os i dag? For vores samvittighed er i dagens Danmark blevet besat af tanken om præstationer. Vores tanker samler sig om både, hvad vi har gjort og om at gøre det synligt, så vi kan retfærdiggøre os selv. De handler om, hvad vi burde have gjort, men ikke fik gjort, og som derfor giver os urolige stunder. Vores håb samler sig i høj grad om løsninger, der kan lette vores samvittighed. Dette gælder både på det personlige plan, hvor vi gerne vil være bedre mennesker over for vores familie, naboer og kollegaer, og på det politiske plan, hvor vi længes efter den rigtige politik,

som gør alle tilfredse, standser asylansøgerstrømmen samtidig med, at alle, der har brug for det, bliver hjulpet. Tiltagene skal styrke økonomien og gøre os mere velstående samtidig med, at alle andre også bliver rigere, især i u-landene. Men der er noget uvirkeligt, en flugt fra verden, over alle disse forsøg på at nå en ren samvittighed. Vi ønsker at nå en tilværelse, hvor alt hænger sammen uden problemer med kriminalitet, integration, samarbejde. Vi opbygger som mennesker og samfund gennem vores præstationer og gode gerninger et billede af os selv, som skal dulme vores dårlige samvittighed. Derfor kan vi heller ikke tåle, at dette billede nedbrydes af en virkelighed, hvor vi svigter, og hvor intet er rosenrødt.

Det var også det store problem i tiden op til Reformationen. Luthers svar på det dilemma

kom til ham, da han en dag sad og læste Romerbrevet: „Den retfærdige skal leve af tro“. Luther, som havde skrubbet dobbelt så mange gulve og hjulpet tre gange så mange fattige som sine medmunke og alligevel var spærret inde i præstationsangst og fornægtelse. Nu læste han pludselig til sin store lettelse et glædeligt budskab i Det nye Testamente: Hvis man skal leve af tro, så skal man ikke dømmes af sine egne gerninger eller mangel på samme. Der er en tredje med i denne samvittighedens retssag, hvor jeg står på anklagebænken. Luther så, at der kom en forsvarer ind i hans liv. Forsvareren holdt en tale, der frikendte ham. Gav ham samvittighedsfriheden tilbage, hvor han ofte blot havde ønsket sig lovreligionens samvittighedsløshed. I lovreligionen får man at vide, hvad der er godt og rent at gøre, og hvad der er ondt og urent. Man får

GØRELSE

at vide, hvordan man får rensset sig, hvis man har overtrådt loven. Samvittigheden er man løst fra, eller den er noget ydre. I kristendommen er samvittigheden noget indre, som styres af næstekærlighedsloven: „Elsk din næste som dig selv“, noget kun jeg selv kan vide, hvordan skal ske. Men næstekærlighedsloven gør os ikke fri, den binder og truer med at trække os ned, fordi vi ikke kan opfylde den. Den er anklageren i samvittighedsretssagen. Så kommer forsvarsadvokaten altså ind – og advokat, som kommer fra latin, betyder en, der er kaldt til hjælp. Han siger til anklageren i vores samvittighed: Det er ikke den anklagede, der skal opfylde næstekærlighedsloven og har ansvar for synderne, det er mig. For kristendommen bygger ikke på menneskets kærlighed, men på Guds kærlighed. Jeg løser din samvittighed og gør

den fri: Gå du og alle frit hver til sit arbejde og liv og stol på Guds nåde. Tro på, at det er sådan, så får du lyst til livet. Så kommer du virkelig til at gøre dine medmennesker mere gavn, end hvor du ser dit liv som din præstation, som skal vise dig som god og retfærdig over for andre. Det bliver du ikke lykkelig af; nej tro på, at forsvareren Kristus gjorde dig fri fra samvittighedens tyranni. Det er det, der gør kristendommen til et glædeligt budskab: at du er en del af Guds historie og kan hvile i troen derpå. Han vil dig det bedste, også selvom du ikke ser noget lys eller mening.

På Domkirkens prædikestols andet felt er dette glædelige budskab vist i billeder og ord. Øverst i feltet står det glædelige budskab: du sparede ikke din egen søn: Kristus døde for at gøre os fri. Derfor kaldes korsfæstelsen også for ophøjel-

sen i Johannesevangeliet. Og nedenunder på billedet ser man troens fader, Abraham, der er ved at ofre sin søn Isak; men en engel holder hans hånd tilbage, og bag træet ses bukken, der skal ofres i stedet for. Gud sparede ikke sin egen søn; men han sparede mennesket Abrahams søn, Isak, fra døden. Vi er nemlig i Guds historie, som der står under billedet af Abraham: Deus providebit: Gud forudser det. Troen er altså tro på Guds forsyn, der tager de tunge byrder fra os, som vi tror, vi skal bære. Vi tror, at livet er vores præstation og bestemmes af vores gode gerninger, men nej, Gud sparer os, skænker os det evige liv. Han sparede derimod ikke sin egen søn, som bar al verdens synd. Det troede Abraham, og den tro blev regnet ham til retfærdighed og ikke, hvad han selv formåede og ikke formåede. ◇

Artikelserie – Min Domkirke
Af Richard Kværno

RIBE DOMKIRKE ER
„MIN
DOMKIRKE“
FOR ALLE, DER ØNSKER DET

Der er langt fra Sdr. Hygum til Ribe, der er meget langt på cykel, i modvind og regnvejr.

Mit første indtryk af Ribe Domkirke fik jeg, da jeg i 1954 begyndte på Ribe Statsseminarium. Jeg boede de første 2½ uge hos min mor i Sdr. Hygum og cyklede dagligt frem og tilbage, og Domkirken lå derude og syntes ikke at komme nærmere.

Fra 1. september 1954 til i dag har jeg boet i Ribe, og når jeg nu kommer hjem til Ribe, bliver jeg budt velkommen hjem af Ribe Domkirke, som man kan se langvejs fra, uanset hvilken retning man kommer fra.

Men også på andre måder er Domkirken blevet en del af mit liv. Margit og jeg blev viet i Ribe Domkirke, vores børn er døbt i Ribe Domkirke, konfirmeret i Ribe Domkirke og to af dem blev viet i Ribe Domkirke, og vi regner med at blive begravet fra Ribe Domkirke. Ribe Domkirke er „min“ m kirke.

I 1950'erne holdt KFUM og ungdomsstævner i juni i Ribe. Der kom op mod 2.000 deltagere med tog eller cyklende til gudstjeneste og festligheder i Ribe. KFUM-Spejderne organiserede cykelparkering omkring Domkirken, og der var over 2.000 deltagere i gudstjenesten. Der blev ekstra siddepladser ved, at man lagde tykke planker hen over to stole, og så var der plads til alle.

Efter gudstjenesten spiste man sin madpakke, og derefter var der sanglege for alle på Slotsbanken. Det var festdage med Ribe Domkirke i centrum, og sådan føler jeg, at Domkirken har været midtpunktet i festlighederne i mit liv i Ribe.

Domkirken har ændret sig meget i den tid, jeg har boet i Ribe. Da jeg kom til Ribe, var der fri udsigt til tagkonstruktionen, når man var på vej op i borgertårnet. I dag er man nødt til at alliere sig med en kirketjener eller bestille en guidet tur, hvis man ønsker at se, hvordan Domkirken ser ud over hvælvingerne. Selv nyder jeg at se de fantastiske konstruktioner, der bærer taget, og som udgør apsis; at se de kolossale bjælker i tagkonstruktionen; at tænke på, hvem der byggede engang, og hvordan de bar sig ad.

Den mest synlige ændring, der har fundet sted, er Carl-Henning Pedersens smukke udsmykning af apsis. Jeg har talt med mange

mennesker, der er virkelig begejstrede for kunstværkerne; jeg har også talt med en del, der synes, de er helt forkert placerede, enkelte er decideret vrede over dem. Men alle berøres, alle tager stilling. Ingen finder det ligegyldigt.

Jeg finder det tankevækkende, at Ribe Domkirke er en harmonisk helhed, selv om den er bygget i etaper, eller rettere, at den er bygget om mange gange, og at der er tilføjet eller fjernet noget endnu oftere; men for mig er den en helhed med utallige spændende detaljer, som giver den en spændvidde, som strækker sig fra de spændende detaljer til det harmoniske hovedindtryk, som giver en atmosfære af fred og ro, hvor man blot kan sætte sig og falde til ro midt i den travle hverdag. Bygningshistorien kan opleves i Domkirkens museum på Søndre Galleri.

Kirken har „altid“ været der, har altid taget imod dem, der ville ind i kirken til trøst eller opbyggelse, eller dem, der blot vil ind i kirken og nyde fortidens tone ind i vor fortravlede tid, føle, at her har man lov til at være uden travlhed. Tænk blot på „asyrlingen“ i Kathoveddørens kattehoveds (løvehoveds) flab som symbol på, at hvis en forfulgt blot nåede ind i kirken eller fik fat i asyrlingen, var han/hun under kirkens beskyttelse mod forfølgerne. Og det havde meget stor magt dengang.

I dag er vi vel først og fremmest beskyttet mod os selv, mod vores jag og stress, hvis vi sætter os ind i kirken og tillader os selv at falde til ro. Eller går en tur i kirken, og lader kirken bestemme vore tanker og følelser.

Har man mod på trapper, er der også en dejlig tur op ad 43 trin i tårnet til Domkirkens museum, der i genstande og illustrationer fortæller Domkirkens bygningshistorie og fortæller træk af Reformationen med særligt blik på Ribe. Heroppefra kan man nyde kirkens hovedskib på en helt anden måde, idet man ser det oppefra.

Og så er der jo også muligheden at opleve Domkirken på den måde, den er tænkt, nemlig hver søndag formiddag til højmesse. ◇

Portrætinterview med formand for menighedsrådet, Tage Rosenstand, som netop har stået i spidsen for åbningen af den nye Kannikegård og som i februar fyldte 70 år.

DET HANDLER IKKE KUN OM PENGE OG MURSTEN

Der har i efterhånden mange år været gang i adrenalinen i den nu 70-årige, slanke krop fra Øster Vedsted, som huser formanden for Ribe Domsogns Menighedsråd, Tage Rosenstand. Det sker næppe tit i andre demokratisk valgte forsamlinger i Danmark, slet, slet ikke i Folketinget, at de folkevalgte, uanset politisk baggrund eller stemmeliste i fuld enighed har hyldet den siddende formand. Men Menighedsrådet ved Domsognet har netop gjort det for at takke ham for hans utrættelige og mangeårige indsats for at få den nyåbnede Kannikegård op at stå. Tage Rosenstand har siddet i

Menighedsrådet siden 1988, som formand siden 1996, og han indrømmer, at intensiteten af indsatsen har været voksende de sidste 8–10 år på grund af problemerne med at få skaffet midler til Kannikegården, indhente projektforslag, pleje kontakter med alverdens arkitekter og håndværkere og meget andet.

Har det været hårdt?

„Ja, ind imellem har det været træls. Det er sket, at jeg er vågnet tidligt om morgenen og har tænkt, at det var tungt. Så har jeg overvejet min stilling. Men i det store og hele, så er den positive vægtskål fyldt

både med hensyn til arbejdet i Menighedsrådet og specifikt med hensyn til Kannikegården. Det har jo også givet mig mulighed for at være med til at præge både Domkirken, Kannikegården og hele institutionen. Som medlem af Menighedsrådet har man stor mulighed for at være med til at sikre, at Domkirken fungerer – det er en væsentlig positiv faktor, for Ribe Domkirke skal bevare sin historiske betydning, som en af de ældste og vigtigste domkirker i Norden“. Siger Tage, der er født i Sdr. Farup på en gård ind i en politisk og kirkelig interesseret slægt. Tage var – tro det eller lad være – engang

soldat. Tog så på studieophold som karl på et gods i England, inden han vendte tilbage til Danmark i troen på, at han skulle være landmand. Det fik et højskoleophold og studier på Ribe Seminarium dog hurtigt forhindret, så Tage blev folkeskolelærer fra Ribe Seminarium i 1974, ansat på Gram Skole, hvor han var i 34 år, de sidste som viceskoleinspektør. Samtidig forsøgte han sig med lidt politik i byrådet i Ribe, fik sig sin livsledsagerske Elsebeth, 3 børn og 8 børnebørn. Og så blev han opfordret til at stille op til Menighedsrådet og blev valgt.

Hvad fik dig til det?

„Jeg var lidt bæret over opfordringen. Jeg kom ellers mest i Vester Vedsted kirke og blev ved med i nogle år at komme der juleaften til gudstjenesten kl. 14 for derefter at stille i Domkirken kl. 16“.

Men altså dengang var der stil over Menighedsrådet. Vi holdt vore møder på Hotel Dagmar, domprovst Kiilerich var der, Søren Krarup, formanden var gymnasielærer – det var skam meget fint og en spændende og ny verden for mig, som jeg blev trukket mere og mere ind i. Først vikar for referenten, så kirkeværge, og til sidst fik jeg æren af at blive formand i 1996“, siger Tage med sin karakteristiske staccato og hurtige smil, som i det daglige arbejde i Menighedsrådet er med til at dæmpe gemytterne blandt de af og til temperamentsfulde medlemmer, som en gang imellem vågner op til kamp for dette og hint. Tage er nemlig en venlig formand med sans for

diplomati og pædagogik efter mange års lærergerning. Det er der også behov for som formand.

Du har oplevet stigende administration, knoklet med Kannikegården, kontakten med personalet ved Domkirken, præsterne og bøvlet med Menighedsrådet. Hvad er det mest overraskende for dig ved jobbet som formand?

„Det har forbløffet mig, at vores tid går så meget med administration, med penge og mursten, og hvor lidt tid der er til det egentlige, nemlig troen, kirken og dens funktion. Men jeg kan selvfølgelig godt se, at det har været en vigtig opgave de seneste mange år at få Kannikegården på plads. Det har vi fået, og vi har fået overvældende positive reaktioner på bygningen. Selv synes jeg, at den sammen med Carl-Henning Pedersens udsmykning i Domkirken, den nye skulptur af Ansgar og så den nye plads går op i en højere enhed“.

Hvad skal vi så lave nu i Menighedsrådet, indtil der vælges et nyt sidst på året?

„Der er selvfølgelig opstået en vis tomhed efter det hektiske arbejde med byggeriet, men jeg har et længe næret ønske om, at vi i rådet skal diskutere andre ting, det egentlige, kirken, gudstjenesten. Ikke fordi jeg har noget ønske om at revolutionere gudstjenesten, for jeg er traditionalist, så det gør noget. Jeg elsker at komme i Domkirken og bare lade det

køre, som det plejer en søndag formiddag – også hvis man, som vi alle har, engang imellem har personlige problemer – her skal du ingenting, du ER der bare, det er smukt, du ved nogenlunde, hvad der skal foregå. Men der er vel altid plads til små ændringer. Det synes jeg, vi skal snakke om perioden ud. Vi kunne også snakke forholdet til omgivelserne, medierne, vores diakoni (godgørende virksomhed,-red.). Skal vi yde mere til fattige, flygtninge, nødlidende, søge at skaffe nye grupper i kirken, som ikke ellers kommer der. Det afhænger af vores historiske kultur og af, hvad vi i Menighedsrådet beslutter os for. Her har vi indflydelse og muligheder. Og så har vi opgaven med at få Kannikegården, som der er ualmindelig stor interesse for blandt borgere og organisationer, til at fungere i forholdet til Domkirken, sognet, byen og nabosognet. Det er en vigtig opgave i den nærmeste tid.“

Tage, du har 3 børn, 8 børnebørn, kone, hus og have. Du er blevet 70, har netop været hovedmanden bag den nye bygning. Stiller du op igen til efterår?

„Det er et ubehageligt spørgsmål. Jeg er ikke hel afklaret. Jeg kunne stoppe efter mange gode år med det punktum. På den anden side, så er Domkirken og Menighedsrådet blevet en stor og vigtig del af mit liv. Lad os sige, at jeg er uafklaret, har ikke besluttet mig endnu“, slutter Tage Rosenstand. Vi andre må jo så vente og se, men mon ikke ...? ◇

DET ER SKØNT

... at så mange mennesker fra Ribe er kommet her på en kold decemberdag. I september 1934 blev min far, Johannes Heinsen, præsteviet i Ribe Domkirke af biskop Westergaard. Og jeg blev født i Ribe Stift året efter i Grindsted præstegård, hvor morfar Olaf Irenæus Sadolin var præst fra 1929–1946.

I præstegården i Vejerslev på Mors, hvor jeg voksede op, var jeg med til at rejse en seks tons tung kampesten for Ribe-bispen, C.F. Balslev. Det var ham med den lille katekismus. Bogen er kommet i 351 oplag.

Så det er næsten oplagt, at jeg skylder Ribe en skulptur. Man må enten være meget højrøvet eller meget ydmyg ved tanken om at lave noget til dette historiske sted. Måske begge dele. Højrøvet for at begynde, ydmyg for at fortsætte.

Skulpturen er den dummeste af kunstarterne, men til gengæld den, som står naturen nærmest

Allerede i 1826 sagde filosofen Hegel: „Skulpturens tid er forbi, musikkens tid er begyndt“. Skulpturen er alt for langsom til vor hastige og flimrende tid. Hegel er en tung dreng for en billedhugger at være oppe imod. Og Hegel kendte ikke engang internettet.

I dag kan man ikke lave skulptur. Virkeligheden er på nettet. Og det er en tynd og flimrende virkelighed, så jeg laver skulptur i trods. Skulpturen er knyttet til den dumme sans. Følesansen. Den vantro Thomas stikker en finger ind i Jesu side. Virkeligheden er forankret i den dumme sans. I kroppen. Afgjort.

Alle andre medier: maleri, litteratur, tekst, foto, tv, musik, tale, internettet er fiktion, som er knyttet til tiden. Fakta er ikke virkelighed. Virkeligheden er nok et sted derude, men den bliver til inde i hovederne på os ved hjælp af tegn, billeder og sprog.

Medierne danner billederne af virkeligheden på forskellige måder. Tekster er lidt svært på papir. Bogstaverne og sætningerne er koder, man skal kende for, at de bliver til. Musik er lyd og koder, som forsvinder igen. Der er ingen billeder på lærredets, fotoets eller tv'ets bagside. Men skulpturen er også til, når man ikke ved, hvad den drejer sig om. Den er.

Eller filosofisk, skulpturen er *verden*. Den former rummet. Skulpturen i sten og bronze rummer den længste tid, den langsomme tid. Skulpturen er en ting. Skulpturen er singularitet. Skulpturen er det, alt udenom er fæstnet til.

En kampesten eller et hønseæg er skulpturens grundform. Det er kernen indeni, der gør det. Kernen er det, man ikke kan

komme ind til. Her er hverken døre eller vinduer. Forside eller bagside. Formen definerer det, som er omkring den. Skulpturen snyder ikke, det kan en tekst gøre. Kierkegaard siger det sådan:

„Det, Philosopherne tale om, Virkeligheden, er ofte skuffende, som naar man hos en Marscandiser læse paa et skilt: Her rulles. Ville man komme med sit Tøi for at faa det rullet, saa var man narret; thi Skiltet er blot tilsalgs.“

I dag er virkeligheden flygtig og bevæger sig med rasende hast jorden rundt. Mægtige kapitaler farer som bobler hen over vores hoveder. Ingen ved, hvor og hvornår de slår ned som bankkrak og arbejdsløshed. Økonomien har løsnet sig fra produktionen, fra tingene, fra stederne. Ingen ved, hvad der er udkant, og hvad der er centrum.

Statuen

Ansgar står. At stå på jorden på sine fødder er den mest afgørende figur. Det oprejste menneske er grundfortællingen. Ansgars møde med den vandrette flade er statuens hovedmotiv. Ansgar gik langt på sine fødder. Og jeg er glad for, han står og ser over mod nogle mennesker, som han måske har lagt i jorden. Lodret og vandret. Fødderne har det taget måneder at lave, til sidst med smergellærred korn 1200 på bronzen, hovedet er savet med en motorsav i skumplast og står ubearbejdet i metallet. Det er en antirealistisk figur, pyramiden er vendt på hovedet. Fødderne er følsomme, hovedet er råt.

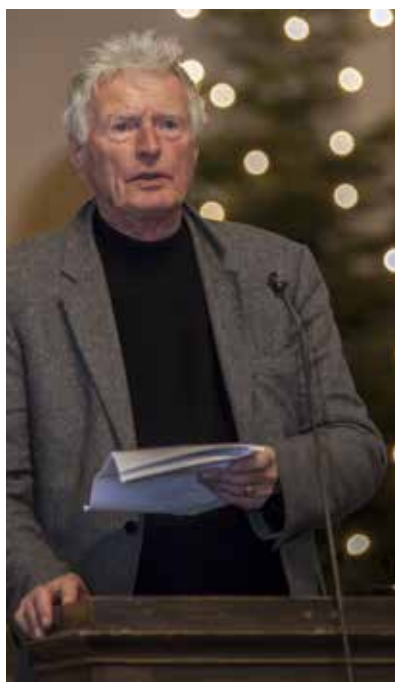
Fra korset går folderne som søjler, i den ene side direkte ned til fødderne, i den anden side slynger Midgårdsormen sig i et uendeligt kaos med to hoveder. Ud og ind, op og ned. Skulpturen er en kamp mellem de to sider, ormen og korset.

Med den højre hånd velsigner Ansgar, med den venstre holder han nattens onde dæmoner tilbage. En af dem sidder på skulderen og glor. Kampen er så hård, at et hug spalter ham til livet. *„Og hvis din højre hånd bringer dig til fald, så hug den af.“* Siger Jesus i Matthæusevangeliet.

Ansgars hænder er hentet fra den tyske dirigent Herbert von Karajan. Han dirigerede ofte uden stok, når han dirigerede Berlinerfilharmonikerne.

I 2017 fejrer vi, at Luther Allehelgensdag den 31. oktober 1517 på slotsdøren i Wittenberg på latin opslog de 95 teser mod afladens. Tese 62 lyder: *„Kirkens sande skat er det hellige evangelium om Guds herlighed og nåde.“*

Det var den skat, Ansgar kom med i 826. Derfor statuen. Tak til Ny Carlsbergfondet, som har betalt. Pengene betyder, at tanker kan blive til det hårde stof. Tak til kunsthistorikeren, professor Hans Edvard Nørregård-Nielsen. Han fik ideen og troede på, at jeg kunne føre den ud i livet. Tak til bronzestøber Peter Jensen, som har sørget for, at Ansgar kan stå i 1.000 år. Og tak til Per Bak Jensen, som igen og igen har udfordret mine valg. Og mest tak til Ribe, fordi I turde modtage skulpturen. ◇

LIDT OM ANSGAR

Vores viden om Nordens apostel, Ansgar, stammer fra ærkebiskop Rimbart, som omkring 865 skrev en beretning om Ansgar til de munke, som boede i Ansgars kloster. Rimbart var elev af Ansgar og fulgte ham på hans rejser de sidste 20 år af hans liv. Han blev også valgt til ærkebiskop af Hamborg-Bremen efter Ansgars død. Ifølge denne bog forløb Ansgars liv sådan:

Han bliver født i 801 i Nordfrankrig og føler sig tidligt kaldet til at blive munk og lader sig optage i Corbieklosteret, som ligger i Picardiet i Nordfrankrig, ved Sommeffoden. En ensom nat i munkecellen op mod pinsedag får han noget, han betegner som en mellemting mellem en drøm og en vision. Det er en drøm, som han selv tillægger afgørende betydning for sin mission, så selvom den er fortalt tilbageskuende til Rimbart, er den afgørende for hans bane. Rimbart lægger vægt på, at han genfortæller den med Ansgars egne ord. I cellen, fortæller han, får han fornemmelsen af, at han skal dø, men så iler to mænd ham til hjælp. Han kan beskrive dem indgående. Denne ene er Sankt Peter. Den anden, Johannes Døberer. Han føler, da han ser dem, at hans sjæl har forladt kroppen, og at han drives ned i Skærsilden. Skærsilden bestod af det tykkeste

mørke, der lagde en vægt på ham, som skulle han kvæles, og den eneste tanke, han havde, var, hvordan der kunne findes så grusom en straf. Så tog de to mænd fat i ham og det gik stærkt fremad. Fra centrum af østen udgik alt lys, og alle fik lys derfra. Der boede Kristus i lyset og var lyset. Ud af lyset talte en stemme til Ansgar og sagde „Gå! Og kom tilbage til mig!“ Han blev af Johannes og Peter ført tilbage, selvom han var trist over, at han skulle tilbage til livet på jorden, for han havde oplevet, hvad intet øje har set, og intet øre har hørt, og som ikke er opkommet i noget hjerte. Rimbart fortæller, at Ansgar både var trøstet og forfærdet over sin drøm. Han forstår, han må stræbe efter martyrkronen, for det er den hurtigste vej at komme tilbage til Gud.

Af denne grund rejser han med den nydøbte vikingehøvding Harald Klak til Danmark i 826. Senere rejser han 829 til kong Bjørn i Sverige. Han bliver missionsbiskop af Hamborg efter et besøg i Rom hos paven. Denne by bliver af danske vikinger i 843 stormet og brændt af. Ansgar flakker rundt på de tyske veje med relikvierne fra Hamborgs kirke i to år. Derefter dør ærkebiskoppen af Bremen, og Ansgar udnævnes i hans sted.

Efter en kristenforfølgelse i 854 af Horik den Unges

mænd, møder Ansgar ham og får ham overtalt til at give to grunde til kirker i Danmark. Den ene bliver opført i Hedeby og den anden i Ribe. De får ret til at ringe med klokker! Kirken i Hedeby indvies til Maria, og det er kirken i Ribe sikkert også blevet, siden den altid i dokumenterne har været kendt som Vor Frues kirke. I 865 dør Ansgar efter lang tids sygdom, og hans knogler blev spredt til forskellige kirker, idet han blev anset for en helgen.

Kom Ansgar til Ribe?

Det kan der bestemt argumenteres for. For det første er det meget sandsynligt, at kirken allerede fra begyndelsen blev indviet til Jomfru Maria, da en runesten fra ca. 960 taler om den hellige jomfru, og Ribe bispekrønike skriver, at Leofdag, den første biskop i Ribe, blev begravet på den hellige jomfrus kirkegård. For det andet er det Ansgar, som i 854 er biskop for området og ham, der forhandler kirkebyggerierne hjem med Horik den Unge. Det er derfor efter min mening utænkeligt, at det ikke er ham, som tager rejsen til Ribe. Det ville være en kirke, der ikke havde funktionsret, hvis den ikke var indviet af en biskop. Det har også været en stor triumf, at selveste kongen giver jord i Hedeby og Ribe til at bygge kirken. ◊

Tak fordi jeg måtte få lov til at sige et par ord på vegne af tegnestuen og de øvrige rådgivere, som har arbejdet med projektet. Tage, vi har kunnet mærke, at den lange rejse, som I som bygherre har været igennem under din fantastiske ledelse, har bragt med sig en masse følelser med op- og nedture og sikkert en hel del frustrationer. For os som rådgivere har det i den sammenhæng været vores luksusoplevelse, at vi har været med ombord i den sidste opbyggelige del af rejsen nemlig den del, som har handlet om at være med til skabelsen af jeres nye hus.

Arkitektur er følelser

Når man taler om, hvad arkitektur skal kunne, er der mange krav og ønsker af mere rationel betydning. Der skal være en overordnet klar ide, der fortæller en tydelig historie, og som har en tydelig konstruktion. Det skal fungere, det skal kunne holde til vind og vejr, der skal være tilstrækkeligt luft og lys, osv.

Men der er en ting, som er allervigtigst for os på tegnestuen, og det er, at arkitektur skal skabe følelser og ændre den måde, vi oplever rum på. Det er et af de vigtigste mål i vores arbejde, at arkitektur skal kunne stimulere og bevæge os, det skal påvirke vores humør på en bestemt måde, det skal give os associationer, ligesom et stykke musik, der skaber en atmosfære af glæde, stilhed, forundring, og overraskelse. Hvordan sanses rummet, minder det os om vores barndom, da vi opdagede noget for første gang? Hvordan er lyden? Hvordan er lyset? Hvordan er materialerne, og hvordan føles de?

Inspiration

Vi har med opgaven her i Ribe set en unik chance til at skruer op for alle følelsesknapperne. Der har været en masse inspiration at hente her for at kunne gøre det, lige fra stedets karakter og stof til stedets kulturhistorie. Det er denne inspiration, jeg vil prøve at opsummere her.

Når man ankommer til Ribe, bliver man slået af den fantastiske måde, Domkirken troner sig op, som den altomfavnende institution, synlig langvejs fra land og fra hav, næsten som om den ligger der for sig selv. Og alle byens huse underlægger sig den som små medlemmer af menigheden, huse, som bærer på flere hundrede års udvikling af byggetraditioner og patina.

Når man så kommer tættere på, er det så smukt. Man bliver inspireret af de små snirklede gader og smutvejene og gårdrummene, af de enkle bygninger med skæve facader og skæve hjørner, de halte bindingsværker og de store munkesten. Og så går man på belægninger af grove brosten og pigsten. Det er groft og enkelt, og det er smukt. Her i Ribe måler man ting i håndgribelige alen og håndsbredder og tommer, ikke i teoretiske millimetre ...

Så er der stedets kulturhistorie. Vi står her oven på Danmarks ældste murstenshus, som er ca. 1.000 år gammelt, en ruin som fortæller om overgangen fra hedensk vikingetid til kristen middelalder. Hovedopgaven har været at finde ud af, hvordan man kunne integrere denne ruin med sognegårdens moderne funktionskrav og samtidigt tage hensyn til Domkirken, torvet og de øvrige historiske bygninger omkring.

Vi tænkte på et hus, der svæver henover ruinen og over byen, hvor byens gulv og ruin smelter sammen til et hele, så ruinens historiske lag kommer i direkte kontakt med nutidens lag tre meter højere oppe, så nyt og gammelt kunne mødes, og så kirke og by kunne mødes. Huset på søjler, tænkte vi, kunne symbolisere åbenhed og tilgængelighed for byen.

Længehuset, nærmest som et langhus fra vikingetiden, afslutter forholdet til pladsen og tilpasser sig i størrelse og tagform til byens huse uden så mange dikkedarer, lige bortset fra en skrå afskæring bagtil, som giver luft til naboerne mod syd. Husets overfrakke af tegl tilpasser det til det stof, som Ribe er lavet af. Da bygningen svæver, var det oplagt for os at udvikle en sten, som kunne hænge som fiskeskel. En sten, som er skræddersyet til huset. Vi er inspireret af de gamle tagpander, som knytter sig til den lange tradition for murværk i Ribe, og i kraft af sammenstillingen med Danmarks ældste teglstenshus fortæller det noget om 1.000 års historisk udvikling inden for teglbyggeri på samme sted.

Tagstenene er store og tunge og håndlavede og skæve, de udstråler den grove djærighed fra Ribe. Her har Petersen Tegl igen leveret varen med nogle utrolig smukke tagsten. Hver eneste sten er unik og personlig, man kan nærmest mærke dem og spise dem som chokolade.

Byens borgere vil kunne stå på pladsen og kigge igennem ruinens rum, igennem husets stueetage, ind til en lille grøn have, der skræner kraftigt op til byens højere niveau på Sønderportsgade. Når man kommer ind i huset, mødes man af husets multirum, der også er tænkt som husets frokoststue. Det gør, at kirkens funktion kommer ned på byens niveau. Det er sjovt at tænke sig, at ruinen, som oprindeligt har været spisesal for de gamle munke, kannikerne, i dag bliver de nye kannikkers spiserum. Ruinens rum er indfattet af vægge af rå beton, der er støbt med vandrette linjer, som kunne symbolisere de mange kulturhistoriske lag omkring ruinen. Jeg kan huske, at betonsjakket synes det var sjovt at få lov til at lave noget, der ikke skulle være glat og pænt, fordi her gjaldt det om at få stoffets blødende og flydende karakter frem med bevidst ujævnhed og mangel på præcision. De ruskårede egetræslameller, som vrider sig skævt på loftet over ruinen, og gangbro og trapper, som fremstår i råt halvrustent jern, er alt sammen for at minde os om følelsen af Ribe.

Farverne og lyset i huset skal gerne gøre det til en oplevelse at komme op i huset fra hovedindgangen og op til forsamlingsalen. På 1.sal er husets kontorer små munkeceller, intime rum til fordybelse og til venlig modtagelse af byens borgere. Belysningen og farverne skal også være intime og varme, nærmest med en følelse af hjemlig hygge. Nu er Kannikegården jo trods alt ikke Bilka eller et kontordomicil med hvide vægge og 1000 lux pladret til på alle lofter, men et hus der er knyttet til det spirituelle og til det intime, til sang og til glæde.

Tillykke

Jeg vil gerne slutte med et tillykke til bygherren, Ribe Domsogns Menighedsråd.

Det har været sjovt at møde en bygherre, der består af så mange fantastiske mennesker med forskellige baggrunde, men alle med en fælles ildsjæl for Ribe og en passion for at få det bedste frem. Vi har nydt at komme og møde jer, til højtbelagt smørrebrød, kaffe og småkager, til nogle intensive møder med mange gode drøftelser og gensidig inspiration. Vi har fra start haft et godt samarbejde med en masse med- og modspil og altid i en ånd af gensidig respekt.

Jeg synes, I har været den bedste bygherre, man kunne ønske sig. Vi håber, at huset vil hjælpe til at opfylde jeres ambitioner om at skabe en rummelig og gæstfri ramme for husets ansatte og for byens borgere og gæster.

TUSIND TAK

Erik Frandsen
Lundgaard & Tranberg Arkitekter

SOGNE- UDFLUGT

PROGRAM

HVORNÅR

Onsdag den 22. juni 2016

PRIS

Deltagelse i turen er begrænset til 150 kr., idet Domkirken giver tilskud, og deltagerne selv medbringer madkurv til frokosten. Beløbet betales på selve turen.

TILMELDING

Senest 17. juni til kordegnekantoret, tlf. 75 42 03 50 i kontortiden kl. 9.00-12.30 eller til Knud Jensen, tlf. 75 42 17 03 eller e-mail jensen44@stofanet.dk.

PLADSER

Der er plads til 35 deltagere.

Turen er udsolgt.

DELTAGELSE

Sogneudflugten er for alle interesserede.

KL. 7.45

START MED BUS

Fra Parkeringsplads Syd ved Silvan.

KL. 9.00

FORMIDDAGSKAFFE VED NATURRUM KIRSTINELYST VED RANDBØL HEDE

Randbøl Hede er Danmarks største indlandshede. Den er i dag på 750 hektar; men var oprindelig meget større. Den blev fredet allerede i 1932 og var dengang den største landskabsfredning i Danmark. Der findes en landskabsudstilling på stedet.

KL. 10.30

DANMARKS ENESTE KINOORGEL I ANTON STORMLUNDS FORSAMLINGSKIRKE

Et kinoorgel kan vel nærmest betegnes som et ”énmandsorkester”. Kinoorgler var skabt til musikledsagelse i stumfilmbiografen. I 2002 fandt den tidligere musikskoleleder Anton Stormlund et gammelt kinoorgel i Skotland. Det havde oprindeligt stået i en londonbiograf. Han købte det og transporterede det til Danmark, hvor han i løbet af 8 måneder fik det sat sammen igen i sit nedlagte forsamlingshus i Hornstrup ved Vejle. Det er igen fuldt funktionsdygtigt.

Udover det unikke orgel, som han bl.a. har optrådt med i en Søren Ryge-udsendelse, er forsamlingshuset fyldt med alskens gammel mekanik.

Vi skal i 1½ time være sammen med denne ildsjæl „udi mekanik“.

KL. 12.30

GREJSDALS KIRKE

Lidt uden for Vejle ligger en af Danmarks smukkeste og mest særprægede kirker, bygget 1959–60.

MEDBRAGT MAD

Efter besøget i kirken er der tid til, at vi nyder vor medbragte madkurv. Dette sker i Hover Kirkes sognehus.

Danmarks eneste kinoorgel.

Grejsdals Kirke.

1,4 km palisade-hegn.

KL. 13.30

KONGERNES JELLING

Siden vi på sogneturen for et par år siden besøgte Kongernes Jelling, er der sket store ting i Jelling. Hele den gamle udstilling er udskiftet med en ny og moderne udstilling indendørs, og udendørs er hele monument-området nu markeret af et 1,4 km langt palisade-hegn. Den indendørs udstilling besøger vi selv, mens vi får en 45 min. lang guidet tur i monument-området med de to høje, kirken og runestenene.

KL. 15.45

EFTERMIDDAGSKAFFE I BINDEBALLE KØBMANDSGAARD

KL. 16.45

AFGANG MOD RIBE

KL. 18.00

FORVENTET ANKOMST TIL RIBE

„Sfærernes Musik“ Langgaard og Ligeti

RUED LANGGAARD FESTIVAL 2016

„Mine herrer! Jeg har lige opdaget, at jeg er Langgaard-epigon.“

Sådan lød det fra den ungarske komponist György Ligeti, da han i Stockholm 1968 blev præsenteret for partituret til Rued Langgaards Sfærernes Musik. På Ligetis opfordring blev Sfærernes Musik nu opført i Stockholm, i 1969 fik Sfærernes Musik sin første opførelse i Danmark, og dermed kickstartede Ligeti interessen for Langgaard, hvis musik ellers var blevet glemt efter Langgaards død i 1952.

Under overskriften Sfærernes Musik er der ved Rued Langgaard Festival 2016 fokus på forbindelserne mellem Langgaard og Ligeti, der døde i 2006. Begge komponister var optaget af at udvide det traditionelle koncertrum og skabe happenings, hvor der eksperimenteres med musikalske former og til tider fysisk ageren.

Ved i alt 14 arrangementer i bl.a. Ribe Domkirke, på Domkirkepladsen, i Sct. Catharinæ Klosterkirke og i den nyligt indviede Langgaard-sal i Kannikegården opføres en række af Ligetis banebrydende værker. Blandt andet Poème Symphonique for 100 metronomer, de ekstremt virtuose Études pour Piano, det hårejsende klangorgie Volumina for solo orgel, korværket Lux aeterna, som Kubrick gjorde kendt ved at bruge det i Rumrejsen år 2001, samt Kammerkoncert, hvor Ligeti på mesterlig vis blander klangfarver og vender op ned på vores oplevelse af tiden.

Blandt værkerne af Langgaard er der flere spektakulære uopførelser: Søndagssonate, Lille Storsymfoni hvor romantisk kammermusik for violin og klaver, solo orgel og storladen vild orkestermusik står overfor hinanden og Strygekvartet nr. 1, der fører lytterne ind i den unge Langgaards drømmeriske verden.

1.-4. SEPTEMBER

Centralt i festivalen står Rumrejsen i Sfærernes Musik 2016, der er en rumlig realisering af Sfærernes Musik for orkester, kor, orgel, fjernorkester og sopransolo, skabt af Bo Gunge til årets festival. Ved at placere de mange musikere rundt om og oven over publikum bliver Ribe Domkirke gjort til et musikalsk laboratorium, hvor Langgaards forestilling om at genskabe de himmelske sfærers musik bliver tilført en ny dimension. Ved to andre koncerter Sfærernes Musik Revisited I og II bliver der dels improviseret over temaer fra Sfærernes Musik, og dels bliver værket genkomponeret af en elektronisk duo.

Foruden koncerter og happenings byder Langgaard Festival 2016 også på filmforevisning af Rumrejsen år 2001 og foredrag.

www.langgaardfestival.dk

Medvirkende
NIGHTINGALE STRING QUARTET
SØNDERJYLLANDS SYMFONIORKESTER
DR VOKALENSEMBLET
VOKALENSEMBLE VEST
VOR FRELSERS KIRKES KOR
ESBJERG ENSEMBLE
ENSEMBLE MIDTVEST
SCENATET
MARSTAL:LIDELL

DÉNISE BECK, sopran
SIGNE ASMUSSEN, sopran
GUNVOR SIHM, violin
FREDRIK ULLÉN, klaver
BERIT JOHANSEN TANGE, klaver
HANS DAVIDSSON, orgel
BIRGITTE EBERT, orgel

THOMAS DAUSGAARD, dirigent
BART VAN REYN, dirigent

LARS EGEGAARD SØRENSEN, lysdesign

JENS CORNELIUS, foredrag
BENDT VIINHOLT NIELSEN, foredrag

ESBEN TANGE, præsentation.

TRE „SVENSK“ TORSDAGS-FOREDRAG

i Kannikegården, Langgaardsalen

TRÆK AF SVENSK HISTORIE OG KULTUR

Som forberedelse til sogneturen til Sverige i september måned afholdes i foråret tre foredrag. Alle er velkomne, også selv om man ikke skal deltage i rejsen. Da foredragene ikke decideret handler om turen, vil alle med interesse i svensk historie og kultur formentlig kunne have udbytte af at deltage i et eller flere af foredragene.

HVORNÅR 3 torsdage
PRIS Gratis
HVOR Kannikegården
TILMELD ???

 Til kordegnkontoret, på
75 42 03 50 eller anms@km.dk
eller Domkirkens hjemmeside.

28. APRIL – KL. 19

KNUD JENSEN

Du gamla, du fria ...

Træk af Sveriges historie, især med fokus på forholdet til Danmark.

I over 1.000 år har Danmarks og Sveriges historie været vævet ind i hinanden. Det begynder allerede i vikingetiden, og det er ikke altid gået lige fredeligt til. F. eks. var Danmark og Sverige i krig med hinanden ikke mindre end 8 gange på 200 år i 1600–1800-tallet.

19. MAJ – KL. 19

LARS ILSØE

**Bellman, sange og epistler
– en bohème i Stockholm**

Carl Michael Bellman var en svensk digter og visesanger i sidste halvdel af 1700-tallet. Han skrev muntre og underholdende tragiske digte om

Knud Jensen

Lars Ilsoe

Torben Bramming

personer fra det stockholmske folkeliv til musik lånt fra franske operaer og komponister som Händel. I dag huskes han nok mest for sine muntre drikkeviser.

16. JUNI – KL. 19

TORBEN BRAMMING

Fra Ansgar til Söderblom.

Den Svenske Kirkes historie

Den svenske kirke begynder som den danskes med Ansgars mission.

I middelalderen følges den danske og den svenske kirke på mange måder ad; men efter reformationen skiller de sig ud fra hinanden. Sveriges stormagtsposition forplanter sig også over i kirken, som i 1600 og 1700-tallet får en ny orientering. 1800-tallets vækkelser kommer også til Sverige, men ser helt anderledes ud. Foredraget slutter med en beskrivelse af den svenske kirke siden adskillelsen fra staten i år 2000.

KOMMENDE ARRANGEMENT- OG KONCERTS- BESKRIVELSER

SANGAFTEN I KANNIKEGÅRDEN

ONSDAG 6. APRIL
KL. 19.30–21.00 – Fri entré
Bodil Grue indleder

Alle er velkomne.
Der synges hovedsageligt fra Høj-
skolesangbogen

MESSE I D-DUR

i Ribe Domkirke

SØNDAG 10. APRIL
KL. 16 – Entré 50 kr.
**MESSE I D-DUR OG
BIBELSKE SANGE**
A. Dvorak

MEDVIRKENDE:

Nickie Johansson, sopran

Rikke Lender, alt

Boris Jensen, tenor

Thomas Krogh, bas

Inge Beck, orgel

Esbjerg Koncertkor

DIRIGENT: Lotte Bille Glæsel

Esbjerg Koncertkor, med sine 45 medlemmer, og 4 professionelle sangere, som ved denne koncert akkompagneres af organist Inge Beck, opfører den betagende messe i D-dur. Musikken afspejler romantikkens følelsesmættede stemninger, der spænder fra det inderligt stille til energisk, brusende udbrud. Billetter kan købes ved døren ½ time før koncerten.

DANMARKS STØRSTE MILITÆRORKESTER

i Ribe Domkirke

LØRDAG D. 16. APRIL
KL. 14 – Fri entré
**HJEMMEVÆRNETS
MUSIKKORPS**
Dirigent Peter Holling

Hjemmeværnets Musikkorps Syd har rødder tilbage til 1959. Musikkorpsset ledes af Peter Holling, som har været

korpssets dirigent i 25 år, og som har en alsidig baggrund bl.a. som tidligere solotrompetist i Odense Symfoniorkester. Musikkorpsset består i dag af 60 aktive medlemmer, som alle er frivillige hjemmевærnsmedlemmer. Koncerten er arrangeret i samarbejde med Ribe Handelsstandsforening og Kulturforeningen Quedens.

KOMMENDE ARRANGEMENT- OG KONCERTS-
BESKRIVELSER – *fortsat*

SCHUBERT, MENDELS- SOHN RIBE KAMMERKOR

LØRDAG 30. APRIL
KL. 16 – Entré 50 kr.
FORÅRSKONCERT

**Der synges værker af
Schubert, Mendelssohn m.fl.
samt årstidsange**

Medvirkende:
HANNE ASKOU, violin
SØREN STORM, violin
PIA HANSEN, orgel
Dirigent: LOTTE BILLE GLÆSEL

Ribe Kammerkor, der blev stiftet i 1975 og siden 2015 ledes af domkantor Lotte Bille Glæsel.

ESBJERG BRASS BAND på Torvet

LØRDAG 21. MAJ
KL. 10.45–11.45 – Fri entré
Friluftskoncert

Dirigeret af Peter Vogel med gæster:
Apollo Bras Band fra Holland.

Open Air MARATONSANG PÅ DOMKIRKEPLADSEN

TIRSDAG 21. JUNI
KL. 10–18 – Fri entré
Endnu engang indbyder Domkirken til „open air“-fællessang på årets

---

ANDEN PINSEDAGS FÆLLESGUDSTJENESTE

i Klosterhaven ved ct. Catharinæ Kirke

MANDAG D. 16. MAJ
KL. 14 – Fri entré

EMNEHØJDEPUNKT
Jens Torkild Bak

Beskrivelse beskrivelse.
Mangler beskrivelse ... Må ikke fylde mere end denne plads.
En linje mere, måske.

TUVA SEMMINGSEN, MEZZOSOPRAN

i Kannekegården, Langgaard-salen

ONSDAG 18. MAJ
KL. 19.30 – Entré 100 kr.
MED ENSEMBLE

En af de store stjerner i både dansk og international opera er den norskfødte mezzosopran Tuva Semmingsen. Hun er uddannet i Oslo og på Operaakademiet i København og er heldigvis blevet i Danmark, hvorfra hun har en smuk karriere. Hendes stemme er

glødende, og hendes sceniske udstråling overvældende, hvad mange, der har oplevet hende som en ad de faste sangere i Operaen i København, kan skrive under på. Med sig har hun et lille barokensemble med violinisten Peter Spissky i spidsen. Der er plads til 100 tilhørere. Den finder sted i samarbejde med Næstved Early Music Festival NEMF.

FORÅRSKONCERT i Domkirken

TORSdag 26. MAJ
KL. 17 – Fri entré
**Domkirkens Børne- og Pigekor
samt Ribes Drengekor**

Denne korsæson slutes af med en fælleskoncert, hvor drengekor og børne- og pigekor fra byens to kirker

vil synge et varieret program fra forårets repertoire. Nicolas Kocks trio medvirker på klaver, saxofon og bas. Domkirkens Børne- og Pigekor ledes af Lotte Bille Glæsel. Ribes Drengekor ledes af Benjamin Friis Nielsen.

RIBE JAZZ FESTIVAL 2016

i Kannikegården, Langgaardsalen
Forsalg www.ribejazzfestival.dk

LØRDAG 30. JULI
KL. 16 – Entré 200 kr.

Medvirkende:

JESPER THILO, saxofon

OLE KOCK HANSEN, klaver

BO STIEF, bas

FRANDS RIFBJERG, trommer

Sammen med Ribe Jazz Festival præsenteres en all star-kvartet med Danmarks største jazznavne specielt sammensat til denne koncert.

Jesper Thilo er vor tids Asmussen. En kendt musiker, der nyder alles respekt for sit fremragende saxofonspil. Thilo er nok den mest efterspurgte danske musiker. Ole Kock Hansen er en af vores fornemste, perfektionistiske pianister med forkærlighed for den danske sang. Han har ledet adskillige bigbands og kor som arrangør og dirigent. Bo Stief – verdenskendt bassist – har haft et alsidigt virke siden Montmartre i tresserne og bevæget sig frit gennem mange genrer. Han har spillet med mange store

internationale stjerner. Stief har ledet sine egne bands bl.a. de legendariske Bo Stief Chasing Dreams og One Song. Den godt swingende, virtuose trommeslager Frands Rifbjerg er mere og mere synlig og efterspurgt på jazzscenen. Frands har som ingen anden lyden, følelsen, energien og kunnen til at få musikken til at fungere optimalt. De fire musikere har gennem årtier spillet sammen på kryds og tværs, så vi kan vente os en underholdende koncert på allerhøjeste plan.

RIBE DOMKIRKES SOMMERKONCERTER

Tirsdage kl. 11.00–11.45 – Entré 30 kr.

TIRSDAG 5. JULI – KL. 11

Kontratenoren

KARL MARTIN SCHOU

Domorganist

RANDI MORTENSEN

Nu indledes rækken af sommerkoncerter med et blandet program ved det store og lille orgel i Domkirken. Karl Martin Schou er den første i Danmark, der blev uddannet som kontratenor, dvs. mand, der synger i alt-lejet, som ellers er kvindernes stemmeområde.

Han er professionelt tilknyttet Herning Kirkes Drengekor. Randi Mortensen har været domorganist ved Odense Domkirke siden 2011 og er en meget erfaren koncertspiller.

TIRSDAG 12. JULI – KL. 11

Trompeter

KASPER KNUDSEN

JENS EMIL HOLM

Domorganist på orgel

BIRGITTE EBERT

Der spilles et varieret program for to trompeter og orgel. Kasper Knudsen er født i Esbjerg og bl.a. uddannet på Vestjysk Musikkonservatorium. Han har assisteret i en lang række orkestre i Tyskland, Danmark, Finland og Spanien og er nu tilknyttet DR SymfoniOrkestret. Jens Emil er opvokset i Ribe og har siden sine teenageår fungeret som fast musiker ved de store højtider i Domkirken. Han er denne sommer færdig som kandidat i trompetspil fra Det Kongelige Danske Musikkonservatorium.

TIRSDAG 19. JULI – KL. 11

Orgelsolist

TORBEN KREBS

Organist i Dalum ved Odense, spiller ved den tredje sommerkoncert et flot soloprogram på Domkirkens store orgel. Han er uddannet kirkemusiker og orgelsolist fra Syddansk Musikkonservatorium i Odense og har en efterhånden lang karriere som koncertspiller i ind- og udland og som finalist, prisvinder og jury medlem ved internationale orgelkonkurrencer i bl.a. England og Italien.

TIRSDAG 26. JULI KL. 11

Organist og komponist

MADS HØCK

Siden 2007 har Mads Høck været organist ved den imponerende Grundtvigskirken i København, hvor han er flittig som både koncertgiver og –arrangør. Han er desuden komponist og lærer for de kommende organister og præster i folkekirken på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium og Præsteuddannelsen.

KOMMENDE ARRANGEMENTER OG KONCERTER

KALENDEROVERSIGT

ONSDAG 6. APRIL

KL. 19.30–21.00 – Fri entré

SANGAFTEN I KANNIKEGÅRDEN

Bodil Grue indleder.

Alle er velkomne. Der synges hovedsageligt fra Højskolesangbogen.

SØNDAG 10. APRIL

KL. 16.00 – Entré 50 kr.

A. DVORAK

Se side 23 for detaljeret program.

LØRDAG D. 16. APRIL

KL. 14 – Fri entré

HJEMMEVÆRNETS MUSIKKORPS

Se side 24 for detaljeret beskrivelse.

TORS DAG 28. APRIL

KL. 19.00 – Entré ??

DU GAMLA, DU FRIA ...

KNUD JENSEN

Se side 22 for detaljeret beskrivelse.

LØRDAG 30. APRIL

KL. 16.00 – Entré 50 kr.

FORÅRSKONCERT RIBE KAMMERKOR

Se side 24 for detaljeret beskrivelse.

MANDAG 16. MAJ

KL. 14.00

ANDEN PINSEDAGS FÆLLES- GUDSTJENESTE

Se side 24 for detaljeret program.

KLOSTERHAVEN VED

SCT. CATHARINÆ KIRKE

ONSDAG 18. MAJ

KL. 19.30 – Entré 100 kr.

TUVA SEMMINGSEN, MEZZOSOPRAN, MED ENSEMBLE

Se side 24 for detaljeret program.

KANNIKEGÅRDEN

LANGGAARDSALEN

TORS DAG 19. MAJ

KL. 19.00 – Entré ??

BELLMAN, SANGE OG EPISTLER – EN BO- HEME I STOCKHOLM

LARS ILSØE

Se side 22 for detaljeret beskrivelse.

LØRDAG 21. MAJ

KL. 10.45–11.45 – Fri entré

ESBJERG BRASS BAND

Friluftskoncert på Torvet

Dirigeret af Peter Vogel med gæster:

Apollo Bras Band fra Holland.

TORS DAG 26. MAJ

KL. 17 – Fri entré

FORÅRSKONCERT MED DOMKIRKENS BØRNE- OG PIGE- KOR SAMT RIBES DRENGEKOR

Se side 24 for detaljeret beskrivelse.

TORS DAG 16. JUNI

KL. 19.00 – Entré ??

FRA ANSGAR TIL SÖDERBLOM

TORBEN BRAMMING

Se side 22 for detaljeret beskrivelse.

TIRSDAG 21. JUNI

KL. 10.00–18.00 – Fri entré

MARATONSANG PÅ DOMKIRKEPLADSEN

Se side 24 for detaljeret beskrivelse.

TIRSDAG 5. JULI

KL. 11 – Entré 30 kr.

RIBE DOMKIRKES SOMMER- KONCERTER

Se side 25 for detaljeret program.

TIRSDAG 12. JULI

KL. 11 – Entré 30 kr.

RIBE DOMKIRKES SOMMER- KONCERTER

Se side 25 for detaljeret program.

TIRSDAG 19. JULI

KL. 11 – Entré 30 kr.

RIBE DOMKIRKES SOMMER- KONCERTER

Se side 25 for detaljeret program.

TIRSDAG 26. JULI

KL. 11 – Entré 30 kr.

RIBE DOMKIRKES SOMMER- KONCERTER

Se side 25 for detaljeret program.

LØRDAG 30. JULI

KL. 16 – Entré 200 kr.

RIBE JAZZ FESTIVAL 2016

Forsalg www.ribejazzfestival.dk

Se side 25 for detaljeret program.

KANNIKEGÅRDEN

LANGGAARDSALEN

TORS DAG 1. SEPTEMBER –

SØNDAG 4. SEPTEMBER

RUED LANGGAARD FESTIVAL

Se side 20 for detaljeret program.

Sfærernes Musik – Langgaard og

Ligeti.

MANDAG 5. SEPTEMBER –

MANDAG 12. SEPTEMBER

STUDIETUR TIL SVERIGE 2016

Se side 18 for detaljeret program.

Turen er udsolgt

KOR, SANG OG SALMER VED RIBE DOMKIRKE

Forårssæson 2016

BØRNEKOR

KORPRØVER: Torsdag 15–15.50
ØVESTED: Kannikegården

Koret, som er for drenge og piger fra 3.–6. klasse. Her synges, leges og læres om rytmer og noder. Alle, der har lyst, kan deltage i koret, Der er ingen optagelsesprøve.

PIGEKOR

KORPRØVER: Torsdag 16–17.30
ØVESTED: Kannikegården

Koret er for piger fra 7. klasse til 3. g (19–20 år). Koret synger til gudstjenester i Domkirken ca. 1 gang om måneden og til koncerter 2–4 gange om året. Der udbetales løn for medvirken. I 2017 deltager Pigekoret i korfestival i Norge.

Både Børne- og Pigekor tager på weekend tur til Fanø i maj måned, hvor forårskoncertens program skal øves.

Interesserede korsangere er velkomne til at møde op og være med til en korprøve – også i denne forårssæson.

Efter sommerferien starter korene igen torsdag den 18. august.

RIBE KAMMERKOR

KORPRØVER: Tirsdag 19.30–21.30
ØVESTED: Kannikegården

Ribe Kammerkor er et blandet kor med 30 medlemmer. Koret deltager årligt i 4–5 arrangementer i Domkirken samt forårs- og julekoncerter.

Nye medlemmer er velkomne ved efterårssæsonens start den 8. september. Optagelse sker efter en stemmeprøve.

Alle kor ledes af domkantor
Lotte Bille Glæsel
mob. 28925835
lottebilleg@gmail.com

Det er muligt at rekvirere en kirkebil.

Henvendelse til Mona Bernbom på tlf. 23 47 79 40 senest kl. 12.00 dagen før.

Gudstjenester i Ribe Domkirke

April

**SØNDAG DEN 3. APR
KL. 10**

1. søndag efter påske
Signe von Oettingen

**SØNDAG DEN 10. APR
KL. 10**

2. søndag efter påske
Jens Torkild Bak
Kirkekaffe

**SØNDAG DEN 17. APR
KL. 10**

3. søndag efter påske
Jens Torkild Bak

**FREDAG DEN 22. APR
KL. 10**

St. Bededag
Signe von Oettingen
Konfirmation

**SØNDAG DEN 24. APR
KL. 10**

4. søndag efter påske
Torben Bramming
Konfirmation

Maj

**SØNDAG DEN 1. MAJ
KL. 10**

5. søndag efter påske
Torben Bramming
Konfirmation

**TORS DAG DEN 5. MAJ
KL. 10**

Kr. Himmelfartsdag
Torben Bramming
Konfirmation

**SØNDAG DEN 8. MAJ
KL. 10**

6. søndag efter påske
Signe von Oettingen.
Kirkekaffe

**SØNDAG DEN 15. MAJ
KL. 10**

Pinsedag
Jens Torkild Bak

**MANDAG DEN 16. MAJ
KL. 14**

2. pinsedag
Fællesgudstjeneste i
Klosterhaven ved
Sct. Catharinæ Kirke
Jens Torkild Bak

**SØNDAG DEN 22. MAJ
KL. 10**

Trinitatis
Jens Torkild Bak

**SØNDAG DEN 29. MAJ
KL. 10**

1. søndag efter Trinitatis
Elof Westergaard
Døvegudstjeneste

Juni

**SØNDAG DEN 5. JUN
KL. 10**

2. søndag efter Trinitatis
Jens Torkild Bak

**SØNDAG DEN 12. JUN
KL. 10**

3. søndag efter Trinitatis
Jens Torkild Bak
Kirkekaffe

**SØNDAG DEN 19. JUN
KL. 10**

4. søndag efter Trinitatis
Torben Bramming

**SØNDAG DEN 26. JUN
KL. 10**

5. søndag efter Trinitatis
Torben Bramming

Juli

**SØNDAG DEN 3. JUL
KL. 10**

6. søndag efter Trinitatis
Signe von Oettingen

**SØNDAG DEN 10. JUL
KL. 10**

7. søndag efter Trinitatis
Elof Westergaard

**SØNDAG DEN 17. JUL
KL. 10**

8. søndag efter Trinitatis
Jens Torkild Bak

**SØNDAG DEN 24. JUL
KL. 10**

9. søndag efter Trinitatis
Torben Bramming
Kirkekaffe

**SØNDAG DEN 31. JUL
KL. 10**

10. søndag efter Trinitatis
Jens Torkild Bak

Gudstjenester i Seem Kirke

April

**SØNDAG DEN 3. APR
KL. 10**

1. søndag efter påske
Der henvises til Domkirken

**SØNDAG DEN 10. APR
KL. 10**

2. søndag efter påske
Torben Bramming
Konfirmation

**SØNDAG DEN 17. APR
KL. 10**

3. søndag efter påske
Torben Bramming

**FREDAG DEN 22. APR
KL. 10**

St. Bededag
Jens Torkild Bak

**SØNDAG DEN 24. APR
KL. 10**

4. søndag efter påske
Der henvises til Domkirken

Maj

**SØNDAG DEN 1. MAJ
KL. 10**

5. søndag efter påske
Signe von Oettingen

**TORS DAG DEN 5. MAJ
KL. 10**

Kr. Himmelfartsdag
Der henvises til Domkirken

**SØNDAG DEN 8. MAJ
KL. 10**

6. søndag efter påske
Jens Torkild Bak

**SØNDAG DEN 15. MAJ
KL. 10**

Pinsedag
Torben Bramming

**MANDAG DEN 16. MAJ
KL. 14**

2. pinsedag
Fællesgudstjeneste i
Sct. Catharinæ Kirke
Jens Torkild Bak

**SØNDAG DEN 22. MAJ
KL. 10**

Trinitatis
Der henvises til Domkirken

**SØNDAG DEN 29. MAJ
KL. 10**

1. søndag efter Trinitatis
Torben Bramming

Juni

**SØNDAG DEN 5. JUN
KL. 10**

2. søndag efter Trinitatis
Der henvises til Domkirken

**SØNDAG DEN 12. JUN
KL. 10**

3. søndag efter Trinitatis
Torben Bramming

**SØNDAG DEN 19. JUN
KL. 10**

4. søndag efter Trinitatis
Signe von Oettingen

**SØNDAG DEN 26. JUN
KL. 10**

5. søndag efter Trinitatis
Der henvises til Domkirken

Juli

**SØNDAG DEN 3. JUL
KL. 10**

6. søndag efter Trinitatis
Der henvises til Domkirken

**SØNDAG DEN 10. JUL
KL. 10**

7. søndag efter Trinitatis
Torben Bramming

**SØNDAG DEN 17. JUL
KL. 10**

8. søndag efter Trinitatis
Der henvises til Domkirken

**SØNDAG DEN 24. JUL
KL. 10**

9. søndag efter Trinitatis
Der henvises til Domkirken

**SØNDAG DEN 31. JUL
KL. 10**

10. søndag efter Trinitatis
Torben Bramming

LUTHERSK

MISSIONSFORENING (LM)

er en fri organisation i den danske folkekirkede med kredse ud over hele landet – heriblandt Ribe. Vi ønsker at række Bibelens frigørende budskab til alle.

LMU

Luthersk Missionsforenings Ungdom er en ungdomskreds til Luthersk Missionsforening.

Hvem: Unge mellem 13 og 30 år.

Hvad: Meningsfyldt fællesskab, hvor vi studerer Biblen på kryds og tværs. Får kaffe, kage og hygge.

Hvor: I forskellige private hjem.

Hvornår: Hver torsdag kl. 19.30–21.30.

Yderligere information:

Christian F. Vølkers Engdraget 39, Ø. Vedsted, 6760 Ribe, tlf. 74 76 12 87

Vi glæder os til at møde dig!

MISSION AFRIKA GENBRUG

Rosen Allé 2, 6760 Ribe

Tlf. 75 42 22 33

LEDER: Aage Jacobsen

Vi modtager gerne ting, tøj og møbler. Møbler afhentes og udbringes tirsdag og fredag eftermiddag.

ÅBNINGSTID:

Man–fredag kl. 10.00–17.00

Lørdag kl. 9.30–13.00

FOLKEKIRKENS NØDHJÆLPS GENBRUGSBUTIK

V. Støckens Plads 4, Ribe

Tlf. 41 88 70 76

Vi modtager gerne tøj, ting og bøger.

»KIRKENS KORSHÆR«

Nørremarkens Genbrug

Industrivej 22, Ribe

Tlf. 75 42 10 87

Vi afhenter møbler m.m. tirsdag eftermiddag eller efter aftale.

Tlf. 75 44 12 33 / 26 95 86 34

ÅBNINGSTID:

Man–fredag kl. 13.00–17.00

Lørdag kl. 10.00–13.00

– din hjælp gør forskellen

FDK

ØSTER VEDSTED KREDS

Vi mødes i kredshytten

MOLYK

Degnestien 6, Øster Vedsted

Mødetidspunkt for alle børn er onsdag kl. 17.30–19.00.

Kredsen tilbyder FDK for alle børn i 0.–5. klasse.

Nogle aftener vil børnene være delt i to hold. Opdelingen vil være 0.–2. klasse og 3.–5. klasse.

KREDSLEDER:

Susanne Have Feddersen

Engdraget 71 (0.–2. kl.)

Tlf. 20 23 84 69

LEDERE:

Niels Christian Lausen (0.–2. kl.)

Tlf. 75 42 27 90 / 22 42 27 49

Lene Lassen (0.–2. kl.)

Tlf. 75 42 25 13 / 22 21 63 33

Tina Rasmussen (3.–5. kl.)

Tlf. 75 42 18 83 / 51 50 41 70

Jacob Lund Jørgensen (3.–5. kl.)

Tlf. 76 88 06 05 / 30 23 84 89

Flemming Vestergaard (3.–5. kl.)

Tlf. 20 87 09 77

KFUM SPEJDERNE

RIBE-HVIDING GRUPPE

Vi mødes i hytten på ENGVEJ

GRUPPERÅDSFORMAND

Rie Morthorst Bruun, Lærkevænget 10

Tlf. 21 76 11 36

rieogklaus@stofanet.dk

KASSERER

Jens Kr. Kristensen, Kløvertoft 12

bnjkk@stofanet.dk

Tlf. 75 44 54 72

BÆVERFLOKKEN

Børn i 0.–1. klasse

Mandag kl. 17.00–18.30

Tom Tandrup

tomtandrup@gmail.com

Tlf. 29 89 92 75

ULVEFLOKKEN WARDHA

Børn i 2.–4. klasse

Onsdag kl. 18.30–20.00

H. C. Debel

hdebel@bbsyd.dk

Tlf. 40 50 55 54

SPEJDERTROPPE VALDEMAR

SEJRS TROP

Børn i 5.–8. klasse

Møde mandag kl. 19.00–21.00

Rasmus Klindt

rasmus@APHyXion.dk

Tlf. 28 57 93 82

SENIORTROPPE

RIBERHUSRIDDERNE:

Unge i 9. kl–17 år

Tirsdag kl. 19.00–21.00

Emil Klemmensen

klemmensen11@gmail.com

ROVERNE

Unge over 18 år

Torsdag kl. 19.00–21.00

Morten Maskov

maskov93@hotmail.com

Tlf. 30 58 72 22

INDHOLD

Retfærdiggørelse af tro

Min Domkirke – For alle, der ønsker det

Portrætserie – Tage Rosenstand

Hein Heinsen – Afsløring af Ansgarstatuen

Lidt om Ansgar

Erik Frandsen – Indvielsen af Kannikegården

Sognetur til Sverige 2016

Arrangementkalender

Gudstjenesteliste.

Billedtekst ...